

Wiadomości Uniwersyteckie

Nr 9/238
Listopad
2017

150.

rocznica urodzin
Marii Curie-Skłodowskiej

Fotorelacja

WYDARZENIA

Inauguracja
roku akademickiego
2017/2018
s. 4–10

KARTKA Z KALENDARZA

Profesor Kazimierz Goebel
– pięćdziesiąt lat minęło
s. 39–44

NAUKA I LUDZIE

Patent na wynalazek
do zastosowania
w leczeniu raka płuc
s. 56–58

PL ISSN 1233-216X

Uroczysta inauguracja roku 2017/2018

23.10.2017 r.

Fot. Bartosz Proll, Aleksandra Ratyńska

Inauguracja roku akademickiego 2017/2018

Fot. Bartosz Proń

23 października 2017 r. społeczność akademicka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej już po raz 73. w swojej historii uroczystie zainaugurowała nowy rok akademicki.

Jak podkreślił na początku uroczystości Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, rok 2017 jest dla Uniwersytetu szczególnie, gdyż 7 listopada przypada 150. rocznica urodzin wielkiej Polki i naszej Patronki – Marii Curie-Skłodowskiej. Z tej okazji odbyło się już wiele interesujących inicjatyw i wydarzeń. W ramach rocznicy będziemy również gościć najbliższych członków rodziny naszej Noblistki – wnuczkę prof. Hélène Langevin-Joliot oraz wnuka prof. Pierre'a Joliot, którzy już w listopadzie w towarzystwie delegacji z Paryża przyjadą do Lublina. Patronce Uczelni poświęcony został także wykład inauguracyjny przygotowany przez prof. Jerzego Dudka pt. „Maria Curie-Skłodowska – dokonania i ich znaczenie dla współczesnej nauki”.

Wydarzenia inauguracyjne swoją obecnością zaszczylił prof. Aleksander Bobko, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Licznie pojawili się także zaproszeni goście, m.in. posłowie, przedstawi-

ciele uczelni lubelskich, samorządów, duchowieństwa i służb mundurowych. Warto zaznaczyć, że Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej został wyróżniony Medalem 700-lecia Lublina. Nagrodę Rektorowi wręczył Prezydent dr Krzysztof Żuk. W związku z rozpoczęciem roku akademickiego UMCS otrzymał także wiele listów gratulacyjnych od osób oraz instytucji życia publicznego, gospodarczego, kulturalnego i oświatowego, m.in. od Prezydenta Andrzeja Dudy. Po ich odczytaniu nadszedł czas na wręczenie nagród i odznaczeń państwowych.

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczony został prof. Stanisław Popek, Złotym Krzyżem

Zasługi odznaczona została: prof. Anna Żukowska; Srebrnym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: prof. Beata Surmacz i prof. Przemysław Stpi-czyński, zaś Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczono: prof. Zdzisława Kurkowskiego i dr. Grzegorza Matyska. Odznakę Honorową za Zasługi dla Wynalazczości otrzymał dr Miłosz Huber.

Za wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Medalem Złotym za Długoletnią Służbę odznaczonych zostało 14 pracowników, Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę odznaczono 26 osób, a Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę odznaczono 29 pracowników UMCS. Minister Edukacji Narodowej odzna-czyła Medalem Komisji Edukacji Narodowej 39 pracowników Uczelni.

W tym roku po raz piąty Uniwersytet przyznał Nagrodę Naukową „Marii Curie”. Otrzymał ją zespół w składzie: prof. Jerzy Węclawski, prof. Helmut Pernsteiner, dr Robert Zajkowski oraz dr Markus Dick za „Nowatorskie osiągnięcia i wkład naukowy w rozwój badań firm rodzinnych w Polsce”. Corocznie kapituła konkursowa pod przewodnictwem prof. Krzysztofa Pomiana przyznaje także ufundowaną przez UMCS Nagrodę im. Jerzego Giedroycia. W tym roku otrzymała ją Joanna Krakowska za książkę pt. *PRL. Przedstawienia*. Ponadto, wręczono nagrody dla najlepszych studentów i absolwentów, a także Nagrody im. dr Jamie Lynn Marshall dla laureatów Konkursu Fundacji Absolwentów UMCS na Najlepszego Absolwenta UMCS 2017. W trakcie uroczystości immatrykulowani byli również studenci i doktoranci, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym.

O oprawę muzyczną inauguracji zadbał Chór Akademicki im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Chór Wydziału Artystycznego UMCS pod dyrekcją prof. Zofii Bernatowicz. Na zakończenie wybrzmiała pieśń studencka *Gaudeamus igitur*. Wieczorem w Chatce Żaka odbył się koncert inauguracyjny „Dźwięki 700-letniego Lublina”.

Katarzyna Kozieliwicz

Fot. Bartosz Proń

Przemówienie inauguracyjne Rektora prof. Stanisława Michałowskiego

Szanowni Państwo, inauguracja roku akademickiego to moment szczególny, zwłaszcza jeśli przywołamy słowa prezydenta Johna Fitzgeralda Kennedy'ego: „Niewiele jest rzeczy na tej ziemi piękniejszych niż uniwersytet”. Zdają się one potwierdzać prawdę oczywistą, a zarazem tak często gubioną w natłoku problemów codzienności. O pięknie naszej Alma Mater decyduje jej 73-letnia historia oraz strategia rozwoju, czyli budowy Uczelni kompletnej, w której łączymy proces dydaktyczny z badania-

mi naukowymi oraz wspieramy go aktywnością kulturalną i sportową. To w ramach tej strategii nauczyciele akademicy, wspierani przez pracowników administracyjnych i obsługi, starają się tworzyć miejsce wyjątkowe dla naszych studentów i doktorantów.

Szanowni Państwo, rok 2017 jest dla nas szczególny, gdyż 7 listopada przypada 150. rocznica urodzin wielkiej Polki i naszej Patronki – Marii Curie-Skłodowskiej. Z tej okazji odbyło się już wiele wydarzeń. W ramach rocznicy będziemy również gościć najbliższych członków rodziny naszej Noblistki: jej wnuczkę Hélène Langevin-Joliot – profesor fizyki jądrowej oraz wnuka Pierre'a Joliot – biochemika, profesora College de France i członka Francuskiej Akademii Nauk, którzy już w listopadzie

Fot. Bartosz Proń

w towarzystwie delegacji z Paryża spotkają się z naszą społecznością akademicką. Naszej Patronce poświęcony jest też dzisiejszy wykład inauguracyjny.

Szanowni Państwo, Drodzy Goście, w dniu inauguracji roku akademickiego szczególnie ciepłe słowa kieruję do studentów. Cieszę się, że znajdziecie tu wiedzę, a także realizujecie swoje zainteresowania. Drodzy studenci pierwszego roku, dzisiejsza uroczystość to początek waszej przygody na Uczelni. Korzystajcie z szerokiej oferty dydaktycznej, naukowej, kulturalnej i sportowej. Albert Einstein powiedział: „Istota kształcenia w szkole wyższej nie polega na wpajaniu wiedzy faktograficznej, lecz na ćwiczeniu umysłu w dochodzeniu do tego, czego nie da się znaleźć w podręcznikach”. Studia mają zatem za-

pewnić wam nie tylko konieczny do podjęcia konkretnego zawodu zasób wiadomości, lecz także wzbogacić wasze wnętrza, poszerzać horyzonty, rozwijać wasze umiejętności, uczyć twórczego myślenia oraz kształtować charakter. Dołożymy wszelkich starań, aby tę misję uniwersytetu wobec was wypełnić.

Serdecznie pozdrawiam również naszych absolwentów, których mamy już ponad 234 tys. Jesteście wspaniałą wizytówką Uniwersytetu, o czym świadczy chociażby fakt, że po raz kolejny UMCS jest naj-

wyżej ocenianą uczelnią przez pracodawców w województwie lubelskim, według rankingu Perspektyw.

Pozdrowienia kieruję również do naszych seniorów. Dziękuję Państwu za wszystkie lata aktywności i pracy na rzecz naszej Alma Mater.

Cieszymy się bardzo, że święto całej społeczności akademickiej naszej Uczelni obchodzimy w gronie naszych przyjaciół z otoczenia społeczno-gospodarczego, których serdecznie witam.

Niestety dzisiejszego święta nie możemy dzielić z osobami, które przez lata były członkami naszej wspólnoty akademickiej, a które odeszły od nas na zawsze. Z żalem muszę poinformować, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zmarło wiele zasłużonych dla naszej Uczelni osób: prof. Jerzy Szacki (doktor

honoris causa UMCS), prof. Jerzy Pomianowski (doktor *honoris causa* UMCS), prof. Adam Sobiczewski (doktor *honoris causa* UMCS), prof. Edward Olszewski, prof. Maksymilian Snoch, prof. Marek Mądzik, prof. Stefan Symotiuk, prof. Danuta Kołwzan-Nowicka, prof. Zbigniew Klimowicz, prof. Andrzej Nikodemowicz, prof. Stanisław Hałas, prof. Marek Kwapiszewski, prof. Artur Korobowicz, prof. Adam Marczewski, dr Danuta Kozak, mgr Teresa Ochab, mgr Stanisław Leszczyński, mgr Jolanta Jędrak, stud. Wojciech Laska, Teresa Nameżyńska, Zofia Nowak.

Szanowni Państwo,
Potencjał naukowo-badawczy 12 Wydziałów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej tworzy ponad 1600 nauczycieli akademickich. Kształcimy ponad 21 tys. studentów. UMCS daje możliwość nauki na 80 kierunkach i blisko 250 specjalnościach. W tym roku akademickim na pierwszy rok studiów przyjęliśmy około 9 tys. osób. Obecnie studiuje u nas 1600 obcokrajowców, z 49 krajów świata. Zgodnie z raportem „Studenci zagraniczni w Polsce 2016” UMCS plasuje się na 1. miejscu wśród uczelni publicznych, w których kształcą się studenci z Ukrainy, oraz na 6. pozycji wśród szkół wyższych w Polsce pod względem ogólnej liczby kształcących się w uczelni obcokrajowców. W naszej Alma Mater od ponad pięciu lat prężnie działa również Uniwersytet Dziecięcy. UMCS patronuje także Uniwersytetom III Wieku w: Lublinie, Puławach, Końskowoli i Bieczu.

Siłą Uczelni jest kadra naukowa i tworzone przez nią pola badawcze. Pomimo trudnych warunków, w jakich przychodzi nam codziennie rywalizować o laury naukowej doskonałości, a może będzie to jeszcze trudniejsze po przyjęciu nowej Konstytucji dla nauki, poprawiamy swe osiągnięcia, chociaż z żalem muszę stwierdzić, że nie zawsze świadczą o tym otrzymane kategorie naukowe. Lista osiągnięć pracowników UMCS jest długa, wspomnę zaledwie o kilku z nich, które miały miejsce w minionym roku akademickim.

Prof. Wiesław Gruszecki z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki

wraz z zespołem znalazł się w gronie laureatów trzeciego konkursu w programie TEAM Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Profesor jest również laureatem ósmej edycji konkursu MAESTRO.

W konkursie MAESTRO nagrodzono również projekt pt. „Spiralne światłowody fotoniczne do zastosowań w metrologii i komunikacji optycznej”, którego część będzie realizowana na Wydziale Chemii pod kierownictwem dr. Pawła Mergo.

Zespół naukowców z Wydziału Biologii i Biotechnologii prowadzi badania nad nowatorskim zastosowaniem enzymu lakazy w leczeniu raka szyjki macicy. Ostatnie doniesienia naukowe wskazują na możliwość zastosowania tego enzymu jako związku o działaniu przeciwnowotworowym i przeciwwirusowym.

Naukowcy z UMCS i Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, pod kierunkiem dr hab. Marty Fiołki, wspólnie opracowali preparat z płynu celomatychnego dżdżownicy, który niszczy w badaniach *in vitro* komórki raka płuc w 75–80%. Urząd Patentowy RP wydał decyzję o udzieleniu patentu na ten wynalazek.

Podczas tegorocznej konferencji Science Fiction Research Association, która odbyła się w Kalifornii, prof. Paweł Frelik z Instytutu Anglistyki został uhonorowany nagrodą Thomasa D. Claesona, przyznawaną za wyjątkowe zasługi i całokształt działań na rzecz dyscypliny badań nad science fiction. Prof. P. Frelik jest pierwszym badaczem spoza Stanów Zjednoczonych, Kanady i Wielkiej Brytanii, który otrzymał tę nagrodę.

Pragnę podkreślić, że wzrosła aktywność pracowników naukowych w aplikowaniu o granty i projekty badawcze. W roku akademickim 2016/2017 UMCS podpisał 33 nowe umowy o finansowanie projektów badawczych krajowych, w tym czasie realizowanych było 126 projektów. Złożono 211 wniosków o finansowanie projektów badawczych krajowych. W zeszłym roku akademickim złożyliśmy 34 wnioski o dofinansowanie projektów badawczych międzynarodowych, realizowanych zaś było 13 takich projektów. Warto również

podkreślić, że ostatnio także wzrosła liczba publikacji naszych naukowców w renomowanych czasopismach.

UMCS utrzymuje aktywne kontakty z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, aktualnie posiada blisko 180 umów o współpracy. Ważnym wydarzeniem w tym roku było powołanie Polsko-Chińskiego Centrum Badawczego Green Pharmaceuticals. Jest to pierwsza tego typu polsko-chińska instytucja naukowo-badawcza. Centrum zlokalizowane zostało w Ecotech-Complex.

Uczelnia aktywnie uczestniczy również we współpracy z sektorem biznesu, biorąc udział w licznych projektach i konsorcjach B+R. Przy tej okazji władzom wszystkich tych podmiotów serdecznie dziękuję za współpracę. Dzięki naszej kooperacji wartość zleconych prac badawczo-rozwojowych w roku akademickim 2016/2017 wzrosła o 160% względem roku ubiegłego. Na szczególne uznanie w tym zakresie zasługują zespoły badawcze kierowane przez: prof. Adama Chomę, prof. Bernarda Stańca oraz prof. Janusza Szczodrakę – pracowników Wydziału Biologii i Biotechnologii, a także zespoły badawcze z Wydziału Chemii: prof. Andrzeja Dawidowicza, prof. Doroty Kołodyńskiej, dr. Ewarysta Mendyka i dr. Konrada Terpiłowskiego. Centrum Transferu Wiedzy i Technologii pozyskało blisko milion złotych dofinansowania na wspieranie procesu komercjalizacji badań.

Szczycąc się znacznymi sukcesami naukowymi, należy też podkreślić, że stoją przed nami dalsze wyzwania w zakresie lepszego wykorzystania potencjału badawczego Ecotech-Complex oraz zwiększenia współpracy z uczelniami lubelskimi i otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach tworzonych klastrów. Myślę zwłaszcza o Kłastrze Biotechnologicznym.

Szanowni Państwo,
w czerwcu 2017 r. UMCS otrzymał Logo HR przyznawane przez Komisję Europejską. Potwierdza ono, że stwarzamy naukowcom jak najlepsze warunki pracy oraz zapewniamy przejrzyste zasady rekrutacji i odpow-

wiednią przestrzeń do rozwoju nauki, zgodnie z europejskimi standardami.

Warto podkreślić, że kierunek chemia kryminalistyczna prowadzony przez Wydział Chemii otrzymał certyfikaty „Studia z przyszłością” oraz „Lider jakości kształcenia”, zaś agrochemia prowadzony na Wydziale Zamiejscowym w Puławach otrzymał certyfikaty „Studia z przyszłością 2017” oraz „Laur innowacji”.

Szanowni Państwo, obok naukowców, pełnych pasji nauczycieli akademickich ważną rolę w budowaniu silnego ośrodka naukowo-dydaktycznego odgrywają nasi studenci. W tym miejscu warto wskazać przynajmniej kilka osiągnięć naszych żaków.

W styczniu tego roku ogłoszono wyniki konkursu „Struna”. Koło Naukowe Historyków z naszego Uniwersytetu zdobyło I miejsce w najbardziej prestiżowej kategorii – Projekt Roku 2016 – za redagowanie periodyku naukowego „Koło Historii” oraz wyróżnienie za projekt „Ciekawostki z historii”.

Studenci Wydziału Ekonomicznego wygrali prestiżową symulację biznesową GMC Poland. Zwycięzcy reprezentowali Polskę na Mistrzostwach Świata Global Management Challenge w Katarze.

Wielu studentów UMCS otrzymało stypendia ministra nauki i szkolnictwa wyższego za wybitne osiągnięcia naukowe. Kilkadziesiąt osób odebrało stypendia marszałka województwa lubelskiego oraz stypendia w ramach „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów”, realizowanego przez Miasto Lublin. My również nie pozostajemy w tyle. Aby wspierać naszych studentów, utworzyliśmy Własny Fundusz Stypendialny, który pozwala na przyznawanie stypendiów dla wyróżniających się studentów i doktorantów. Stypendia z tego Funduszu mogą otrzymać również studenci pierwszego roku na podstawie osiągnięć ze szkoły średniej.

Szanowni Państwo, w funkcjonowaniu UMCS znaczącą rolę odgrywają również sport i kultura. Sportowy rok akademicki 2016/2017 był dla naszej Uczelni niezwykle udany. W rywalizacji akade-

mickiej nasz Uniwersytet od lat jest niedościgniony w ramach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego, a na arenie krajowej wśród uniwersytetów ustępujemy jedynie Uniwersytetowi Warszawskiemu. Zajęliśmy także 6. miejsce w rywalizacji wszystkich uczelni w kraju.

Nasi pływacy zostali drużynowym Mistrzem Polski Seniorów w pływaniu. Barw UMCS bronią m.in. Jan Świątkowski i Konrad Czerniak. Niezwykle silna jest również nasza lekkoatletyczna drużyna, która wywalczyła Drużynowe Wicemistrzostwo Polski. Malwina Kopron, studentka Wydziału Prawa i Administracji zdobyła brązowy medal Mistrzostw Świata Seniorów w Londynie w rzucie młotem. Podczas tegorocznej Uniwersjady w Tajpei wywalczyła złoto, bijąc rekord Uniwersjady. Również na Uniwersjadzie srebrny medal w sztafecie 4x100 m wywalczyła inna nasza studentka – Małgorzata Kołdej.

Warty podkreślenia jest również występ naszych studentów na Akademickich Mistrzostwach Europy w koszykówce mężczyzn. Nasi zawodnicy uplasowali się na trzeciej pozycji, co jest ogromnym osiągnięciem. Dodajmy, że Maciej Koziej, reprezentant sekcji akademickiej szachów KU AZS UMCS Lublin został tegorocznym mistrzem świata w szachach amatorów.

W rozgrywkach Basket Ligi Kobiet Koszykarki Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS nadal godnie reprezentują naszą Uczelnię. W minionym sezonie dostały się do fazy play-off, gdzie ostatecznie uległy, po pasjonującej walce, ówczesnym Mistrzom Polski – drużynie Wisły Kraków.

Przy tej okazji składam serdeczne gratulacje wszystkim naszym sportowcom i ich trenerom. Sukcesy naszych drużyn nie byłyby możliwe bez wsparcia władz województwa i miasta, a także naszych sponsorów. Dziękuję serdecznie Zarządowi Województwa Lubelskiego, Prezydentowi dr. Krzysztofowi Żukowi oraz władzom Krajowej Spółki Cukrowej, Fabryki Cukierków „Pszczółka”, Browarów Lubelskich oraz członkom Klubu Stu, którzy regularnie wspierają nasze inicjatywy sporto-

we, oraz wielu innym osobom, za okazaną pomoc.

Warto również podkreślić, że Klub Uczelniany AZS UMCS, który aktualnie liczy ponad 1300 członków, wygrał trzy projekty w ramach Budżetu Obywatelskiego. W ramach tych projektów nasi studenci, pracownicy, ale także mieszkańcy Lublina mogą korzystać z szerokiej palety nieodpłatnych zajęć sportowych.

W obszarze kultury niezwykle istotne znaczenie mają działania podejmowane przez Akademickie Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka”, które od lat dociera do coraz szerszego grona studentów oraz członków społeczności akademickiej. Dzięki działalności wykorzystującej potencjał studentów oraz wykładowców naszej Alma Mater w 2017 r. powstały takie inicjatywy jak comiesięczne Students’ Jam Session czy koncerty studentów Wydziału Artystycznego z cyklu „Cały ten zgiełk”. Ważnymi wydarzeniami, które na stałe wpisały się w kulturalny kalendarz naszego Uniwersytetu, są m.in.: Chatka Blues Festival, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”, Lubelski Festiwal Piosenki Autorskiej i Poetyckiej im. Jacka Kaczmarskiego – Metamorfozy Sentymentalne, Studencki Ogólnopolski Festiwal Teatralny „Kontestacje” czy Ogólnopolski Festiwal Piosenki Studenckiej i Turystycznej „Bakcynalia”.

W murach ACK działają Teatr Akademicki i Teatr Imperialny, prowadzone są również Warsztaty Sztuki Innowacyjnej. Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” realizuje cykliczne pokazy filmowe połączone z debatą specjalistów pt. „Psychokino”. We współpracy z Samorządem Studentów organizowane są również Studenckie Maratony Filmowe. Bardzo ważnym elementem działalności ACK UMCS są: Telewizja Akademicka TV UMCS oraz akademickie Radio Centrum.

Szanowni Państwo, Podsumowując rok akademicki 2016/2017, pragnę bardzo gorąco podziękować wszystkim naukowcom, nauczycielom akademickim, pracownikom technicznym, administracyjnym oraz obsługi.

Realizacja celów Uczelni, w tym przede wszystkim doskonalenie warunków studiowania, prowadzenia badań i współpracy z otoczeniem oraz dążenie do dalszego umiędzynarodowienia UMCS związanego ze wzrostem liczby pracowników oraz studentów z zagranicy, wymaga stworzenia przyjaznego otoczenia, które przyczyni się do wzmocnienia potencjału naszego Uniwersytetu. Istnieje konieczność podjęcia zadań w zakresie modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury. Mimo poniesionych w minionych latach znacznych nakładów na remonty i inwestycje w obiektach UMCS, nadal istnieją obszary wymagające dużych wydatków. Warto wspomnieć, że w zeszłym roku akademickim realizowaliśmy m.in. termomodernizację budynków Wydziału Artystycznego oraz budynku Biblioteki Głównej, przeprowadziliśmy kolejny etap dostosowania budynku Wydziału Ekonomicznego do przepisów przeciwpożarowych, rozpoczęliśmy przebudowę pawilonu wielofunkcyjnego AOS. Rozebrana została kładka nad ulicą Radziszewskiego, przeprowadziliśmy również liczne remonty w domach studenckich.

W tym roku akademickim planujemy rozpocząć budowę nowej siedziby dla Wydziału Politologii i Instytutu Psychologii, a także dla Akademickiego Centrum Sportowego w ramach naszego kampusu zachodniego, zlokalizowanego na terenach powojennych przy ulicy Leśława Pagi. Planujemy zmodernizować Salę Widowiskową Akademickiego Centrum Kultury oraz budynek Instytutu Pedagogiki. Plany te wymagają znacznych nakładów. Ciesząc się, że w tym roku mamy stabilną sytuację finansową dzięki innemu sposobowi przyznawania dotacji, czynimy wysiłki o pozyskanie środków na planowane inwestycje.

Szanowni Państwo, rozpoczynający się rok akademicki stawia przed nami wyzwania związane z nową konstytucją dla nauki. Bo wiem to w przyszłym roku zapadną ostateczne decyzje, jak będzie musiała zmienić się polska nauka i w którym kierunku będziemy podążali. Przygotowany projekt ustawy wywołuje wiele pytań o pozycję uniwersytetów potocznie zwanych regionalnymi, o ustrój uczelni (Rada Uczelni), o ścieżki kariery naukowej, o to, czy zostaną zaplanowane dodat-

kowe środki na naukę i uczelnie wyższe. Wyzwaniem będzie również dalsze zwiększanie naszego potencjału naukowego. Robimy w tym zakresie dużo, ale biorąc pod uwagę bieżącą parametryzację, będziemy musieli zrobić jeszcze więcej. Bowiem to następna kategoryzacja zdecyduje o naszym usytuowaniu na mapie nauki polskiej. To wyzwanie szczególnie dla władz dziekańskich. Mam nadzieję, że mój następca będzie mógł powiedzieć, że nie zmarnowaliśmy tego czasu i zrobiliśmy wszystko, co było w naszej mocy w tym zakresie. Na pewno istotne będzie zarówno dla nas, jak i dla wszystkich uczelni w kraju utrzymanie właściwych proporcji między pracownikami naukowymi a kształconymi przez nas studentami. Tym wyzwaniom musimy sprostać, jeżeli chcemy godnie uczcić 75-lecie Uniwersytetu, które przypadnie w roku 2019.

Szanowni Państwo, z okazji nowego roku akademickiego składam całej społeczności akademickiej oraz przybyłym gościom gorące życzenia wszelkiej pomyślności, radości i wielu sukcesów, które uskrzydlać i inspirować do dalszego rozwoju.

Koncert inauguracyjny „Dźwięki 700-letniego Lublina”

Dzień uroczystej inauguracji roku akademickiego na UMCS uświetnił koncert pt. „Dźwięki 700-letniego Lublina”. 23 października 2017 r. w Sali Widowiskowej Chatki Żaka zgromadziła się liczna widownia, która z entuzjazmem zareagowała na tę wyjątkową muzyczną ucztę.

Fot. Aleksandra Baryńska

Widowisko, które stworzył dr Tomasz Momot – adiunkt na Wydziale Artystycznym oraz wybitny lubelski kompozytor i aranżer – przeniosło publiczność w świat długiej historii dźwięków Lublina i nie tylko. Na scenie wystąpili wyjątkowi, znani na lubelskiej scenie muzycznej soliści: Natalia Wilk, Łukasz Jemioła oraz Jan Kondrak. Razem z nimi wystąpiły także: Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej, kwartet smyczkowy Kwartetia Plus oraz Tomasz Momot Orkiestra.

Podczas wydarzenia można było usłyszeć utwory skomponowane specjalnie z okazji jubileuszu 700-lecia Miasta Lublina, a także inne szlagiery polskiej piosenki, jak np. utwór *Już nie zapomnisz mnie*. Teksty do większości kompozycji napisał Jan Kondrak z Lubelskiej Federacji Bardów, zaś aranżacje muzyczne były dziełem dr. Tomasza Momota. W tle koncertu wyświetlane były dopasowane tematycznie animacje – rysunki przygotowane specjalnie z tej okazji przez studentów.

Nagroda Naukowa „Marii Curie” (Maria Curie Prize) za rok 2016

Jednym z głównych wyzwań stojących obecnie przed polskim szkolnictwem wyższym jest zwiększenie w działalności uczelni roli badań naukowych, w tym tych prowadzonych w ramach współpracy międzynarodowej i upowszechnianie ich wyników poza granicami kraju. Kapituła Nagrody Naukowej „Marii Curie” przyznawanej przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie doceniła w roku Jubileuszu 150-lecia urodzin swojej Patronki osiągnięcia naukowe przedstawicieli nauk ekonomicznych, przyznając nagrodę zespołowi w składzie: prof. dr hab. Jerzy Węclawski (UMCS), prof. dr Helmut Pernsteiner (Johannes Kepler Universität, Linz), dr Robert Zajkowski (UMCS) i dr Markus Dick (Johannes Kepler Universität, Linz).

Nagroda została przyznana za: „Nowatorskie osiągnięcia i wkład naukowy w rozwój badań firm rodzinnych w Polsce”.

Podstawą stworzenia międzynarodowego zespołu badawczego było podpisane w 2012 r., z inicjatywy prof. J. Węclawskiego, pełniącego wówczas funkcję dziekana Wydziału Ekonomicznego, „Porozumienie o współpracy akademickiej i naukowej między Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Institut für Betriebliche Finanzwirtschaft Abteilung für Corporate Finance Johannes Kepler Universität Linz w Austrii”.

Idea realizacji badań dotyczących przedsiębiorstw rodzinnych opierała się na założeniu wystąpienia efektu synergii doświadczeń zgromadzonych przez naukowców austriackich w ramach badań firm rodzinnych w Górnej Austrii oraz nowatorstwa problematyki wpływu ładu korporacyjnego na finansowanie tej kategorii przedsiębiorstw i ich wyniki finansowe w Polsce. W tym aspekcie należało uwzględnić, że ciągłość funkcjonowania przedsiębiorstw ro-

dzinnych w Polsce została przerwana na kilka dekad. Dopiero zmiany dokonywane w ustroju gospodarczym od końca lat 80. ubiegłego stulecia uruchomiły proces reaktywacji tej formy przedsiębiorczości. Ciągłe jednak utrzymuje się luka badawcza dotycząca szeregu aspektów funkcjonowania firm rodzinnych w naszym kraju.

Zespół badawczy był świadomy tego, że osiągnięcie oryginalnych wyników wymaga pozyskania możliwie obszernych danych pierwotnych od przedsiębiorstw. Stało się to możliwe dzięki uzyskaniu w drodze konkursu Narodowego Centrum Badań OPUS 4 grantu na realizację projektu pt. „Ład korporacyjny, struktura własnościowa i wyniki finansowe przedsiębiorstw rodzinnych w Polsce i Austrii – analiza porównawcza”. Projekt realizowany był w latach 2013–2016 (2012/07/B/HS4/00455).

Podstawowym celem badań była identyfikacja ilościowych, jakościowych i behawioralnych zależności pomiędzy różnymi formami i sposobami zorganizowania ładu korporacyjnego a szeroko rozumianą efektywnością

ekonomiczną i finansową przedsiębiorstw rodzinnych. W ramach projektu udało się wypracować wspólną koncepcję przebiegu badań w Polsce i Austrii, mimo istotnych różnic metodycznych, podejścia do procesu badawczego, różnic związanych ze specyfiką systemów ekonomicznych itp. Przebadana została unikatowa grupa 758 średnich i dużych przedsiębiorstw rodzinnych i nierodzinnych w Polsce z zastosowaniem metody CATI (Computer Assisted Telephone Interview) oraz 40 podmiotów w Polsce i Austrii metodą IDI (Individual In-Depth Interview). O trudności przeprowadzenia badań pierwotnych świadczy fakt, że nawiązanych zostało ponad 12 tys. kontaktów telefonicznych z przedsiębiorstwami i z tej liczby udało się pozyskać zaledwie 758 kompletnych kwestionariuszy.

Przeprowadzenie ilościowych i jakościowych badań na reprezentatywnej próbie podmiotów z zastosowaniem analiz porównawczych w układzie międzynarodowym oraz obszernego zestawu metod statystycznych i ekonometrycznych dla analizy zależności i analizy przyczynowo-skutkowej (analiza regresji logistycznej, wielomianowe modele kategorii nieuporządkowanych, modele moderacji i mediacji w analizie zjawisk ekonomicznych) pozwoliło na identyfikację i wyjaśnienie szeregu zjawisk w obszarze podjętych badań. Największy wkład teoretyczny i praktyczny uzyskany został w następujących zakresach:

- 1) Finanse i zarządzanie finansami przedsiębiorstw, w tym zarządzanie strukturą kapitałową, polityka dywidend, źródła finansowania;

Fot. Bartosz Prohl

Archiwum prywatne

• Prof. dr Helmut Pernsteiner

Archiwum prywatne

• Dr Robert Zajkowski

Archiwum prywatne

• Dr Markus Dick

- 2) Zarządzanie strukturami organizacyjnymi i łańcem korporacyjnym w podmiotach gospodarczych;
- 3) Analiza porównawcza efektywności prowadzonych procesów gospodarczych;
- 4) Analiza porównawcza podmiotów działających w różnych krajach.

Istotną wartością projektu, biorąc pod uwagę wkład do teorii ekonomii, jest skonstruowanie odpowiednich modeli uogólniających zależności pomiędzy łańcem korporacyjnym lub szerzej rozumianym modelem władztwa w przedsiębiorstwie a osiąganymi przez nie wynikami ekonomiczno-finansowymi oraz innymi czynnikami sukcesu. Uzyskane wyniki badań posiadają określone implikacje praktyczne. Udzielają odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób lub na jakie sposoby należy formułować model władztwa przedsiębiorstw rodzinnych, by sprzyjał osiągnięciu przewagi konkurencyjnej na danym rynku.

Znaczenie badań nagrodzonego zespołu naukowców determinowane jest przez fakt, że były to pierwsze w Polsce kompleksowe badania dotyczące celów i strategii, finansowania, polityki dywidend, ładu korporacyjnego oraz jego wpływu na efektywność ekonomiczną średnich i dużych przedsiębiorstw rodzinnych w porównaniu z nierodzinnymi. Upowszechnienie ich wyników w skali międzynarodowej pozwala na włączenie wiedzy dotyczącej firm rodzinnych w Polsce do obie-

Archiwum prywatne

• Prof. dr hab. Jerzy Węclawski

gu globalnego. Członkowie zespołu badawczego przedstawiali rezultaty swoich badań w szczególności na:

- 4th Conference on Contemporary Problems in Corporate Governance, 6–8 May, 2015, University of Gdansk, University West, Sweden, Gdańsk;
- International Conference on Emerging Market Economies, 29th June – 1st July 2016, Porto, Portugal;
- SMA 2016 Southern Management Association, 25–29 October 2016, Charlotte, North Carolina, USA;
- The International Family Enterprise Research Academy Annual Conference 2017, 28th June – 1st July 2017, Zadar, Croatia;
- Entrepreneurship and Family Enterprise Research International Conference, University of Extremadura, Badajoz, Queen Margaret University Edinburgh, 4–6 September 2017, Badajoz, Spain.

Wyniki badań zespołu pozwoliły na opracowanie dwóch monografii – wydanej w prestiżowym wydawnictwie ekonomicznym C.H. Beck: *Finansowanie i corporate governance w przedsiębiorstwach rodzinnych*, red. naukowa H. Pernsteiner, J. Węclawski, Warszawa 2016 oraz w Austrii: H. Pernsteiner, J. Węclawski (Hg.), *Finanzierung und Corporate Governance von polnischen Familienunternehmen*, Trauner Verlag, Linz 2016. Ta ostatnia znalazła się w zasobach wielu bibliotek uniwersyteckich w Austrii i w Niemczech. Kolejne formy upowszechniania rezultatów badań to 17 rozdziałów w monografiach i artykułach naukowych oraz referaty zaprezentowane na 10 polskich i 9 zagranicznych konferencjach naukowych.

Należy również wskazać na efekty indukowane badań i współpracy członków zespołu w zakresie rozwoju kadr naukowych w postaci zakończonego postępowania habilitacyjnego w Austrii (dr M. Dick), przygotowywanego w Polsce (dr R. Zajkowski) oraz dwóch przewodów doktorskich współpracowników naukowych, w tym jednego zakończonego nadaniem stopnia. Nawiązano również współpracę naukową z ośrodkami akademickimi w Hiszpanii, Serbii i USA.

Reasumując, można stwierdzić, że działalność zespołu stanowi przykład dobrych praktyk w zakresie szerokiej współpracy naukowo-badawczej oraz publikacyjnej z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce i zagranicą.

Jerzy Węclawski